

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

EXPORT MORNING

ȚĂRILE BALTICE:
LETONIA, LITUANIA, ESTONIA

Poarta către NORD

#GrowInMoldova

DE CE ȚĂRILE BALTICE?

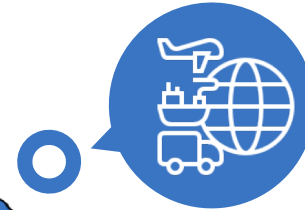

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

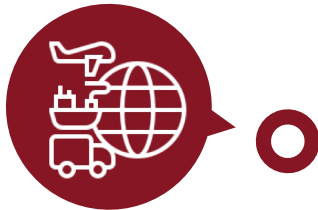
Creștere constantă a importurilor

Letoniei și Lituaniei (+8%),
Estoniei (+6%)
în perioada 2015-2019

În perioada 2018 – 2019 în Estonia crește importul de:

- nuci uscate (+77%)
- mobilă (+8%)

În perioada 2018 – 2019 în Letonia crește importul de:

- medicamente (+27%)
- haine pentru femei (+24%)
- semințe de floarea – soarelui (+16%)
- vin (+12%)
- produse de patiserie (+6%)

Țările Baltice

cu politici liberale și sprijin acordat investițiilor, oferă bune oportunități antreprenorilor străini

În perioada 2018 – 2019 în Lituania crește importul de:

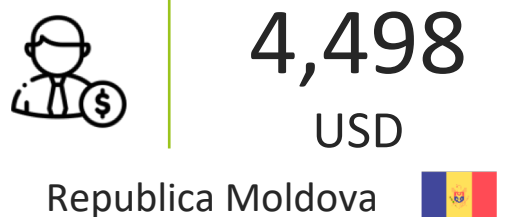
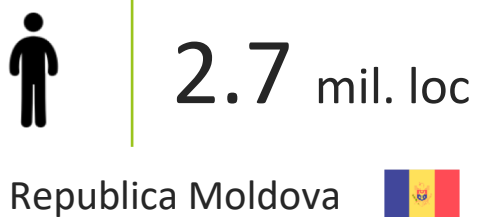
- produse de patiserie (+9%)
- nuci uscate (+8%)
- produse de ciocolată (+8%)
- medicamente (+8%)
- mobilă (+5%)

ȚĂRILE BALTICE vs MOLDOVA

PROFIL DE ȚARĂ

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

Doing Business

Lituania – 11
Estonia – 16 **(47)**
Letonia – 19

Competitiv Index

Estonia - 29
Lituania - 39 **(86)**
Letonia – 41

ȚĂRILE BALTICE vs MOLDOVA

PROFIL DE ȚARĂ

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

LITUANIA

POPULAȚIA – 2019

2.8

mln. loc

LITUANIA

PIB/Capita - 2019

19,602

USD

LITUANIA

PIB - 2019

54.6

mlrd. USD

LITUANIA

Doing Business

**DOING
BUSINESS 2019**

11

Competitiv Index

**WORLD
ECONOMIC
FORUM 2019**

39

ȚĂRILE BALTICE vs MOLDOVA

PROFIL DE ȚARĂ

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

LETONIA

POPULAȚIA – 2019

1.9

mln. loc

LETONIA

PIB/Capita - 2019

17,829

USD

LETONIA

PIB - 2019

34.1

mlrd. USD

LETONIA

Doing Business

**DOING
BUSINESS 2019**

19

Competitiv Index

**WORLD
ECONOMIC
FORUM 2019**

41

ȚĂRILE BALTICE vs MOLDOVA

PROFIL DE ȚARĂ

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

ESTONIA

POPULAȚIA – 2019

1.3

mln. loc

ESTONIA

PIB/Capita - 2019

23,723

USD

ESTONIA

PIB - 2019

31.5

mlrd. USD

ESTONIA

Doing Business

**DOING
BUSINESS 2019**

16

Competitiv Index

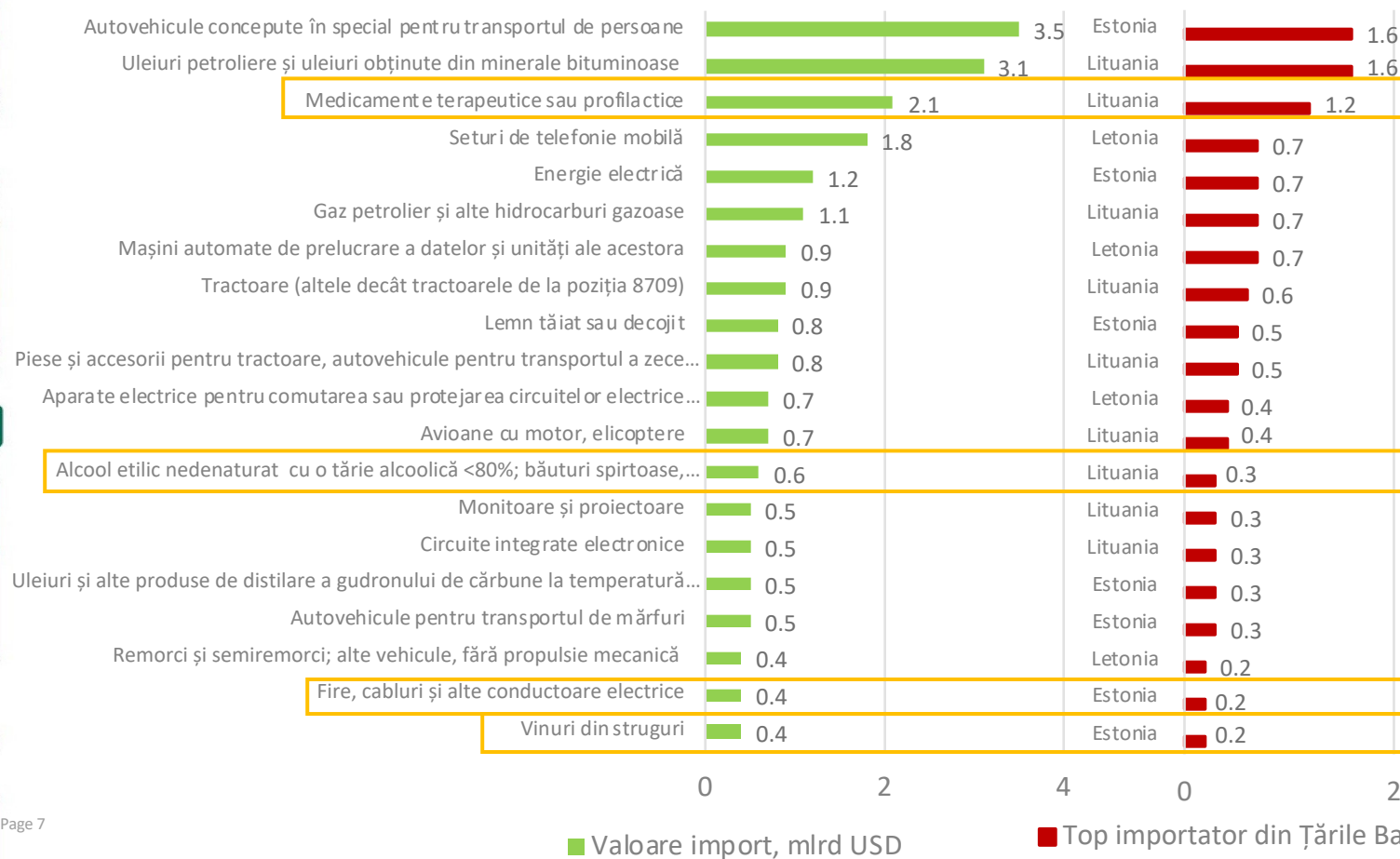
**WORLD
ECONOMIC
FORUM 2019**

29

IMPORTURILE ȚĂRILOR BALTICE

TOP 20 PRODUSE IMPORTATE DE ȚĂRILE BALTICE, 2019

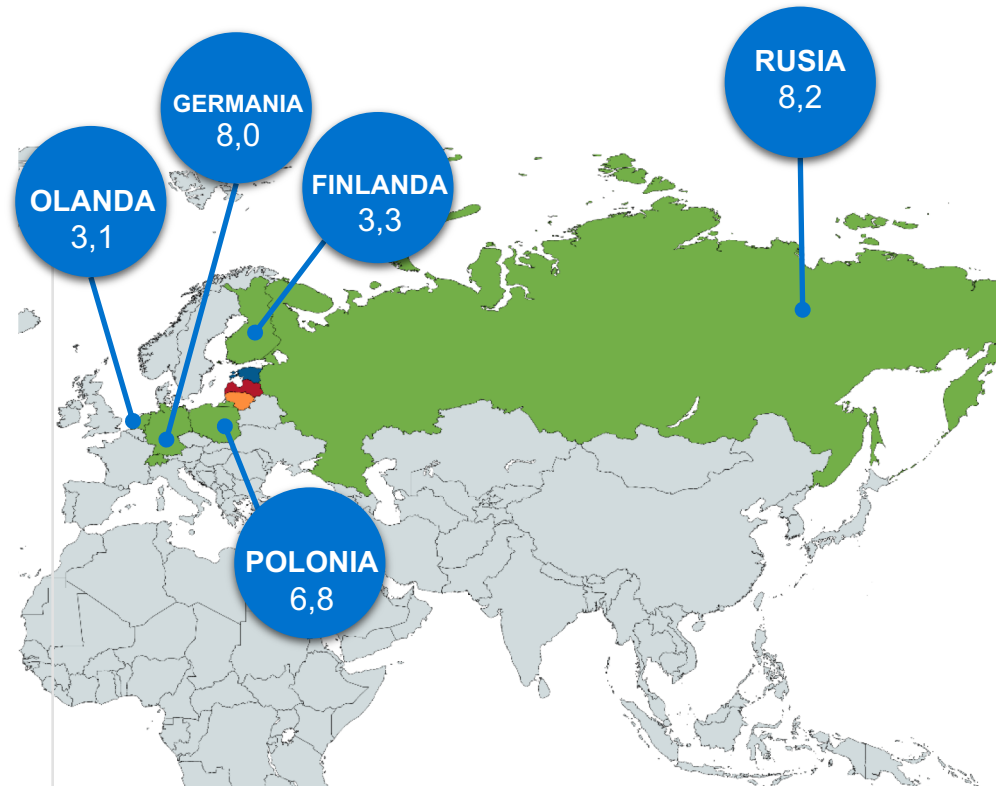
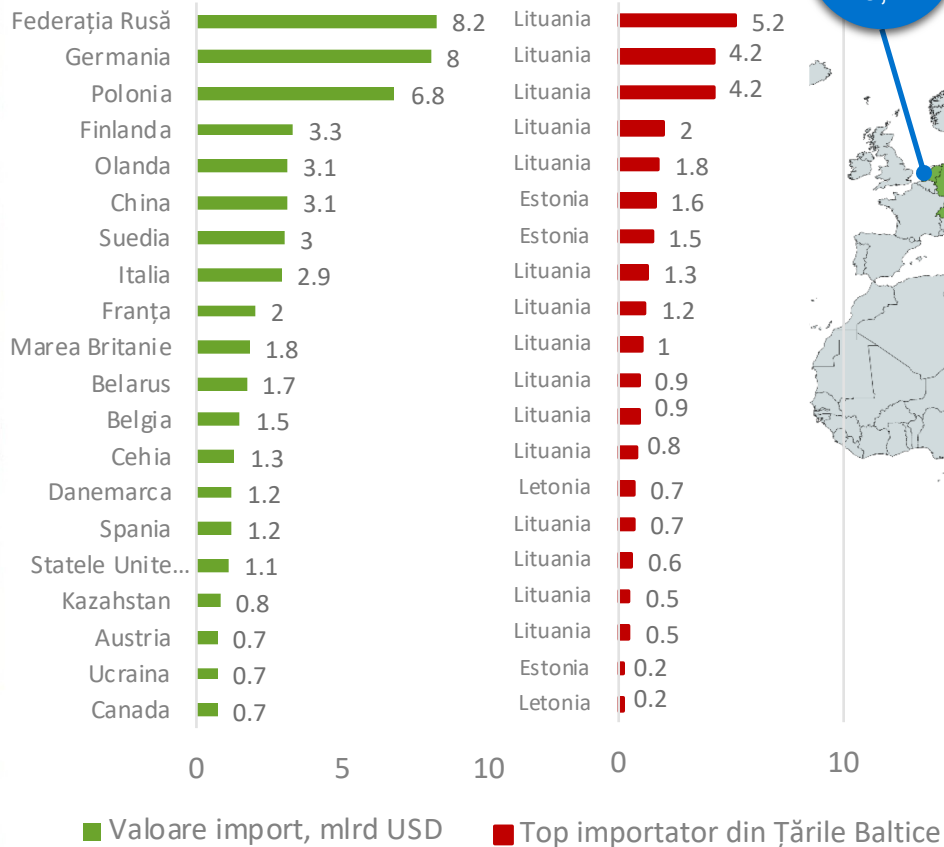

**Pozițiile
"moldovenești"
în TOP 20
produse sunt
(4 poziții):**

- Medicamentele terapeutice sau profilactice,
- Vinurile din struguri,
- Firele, cablurile și alte conductoare electrice
- Alcoolul etilic nedenaturat, cu o tărie alcoolică <80%; băuturi spirtoase, lichioruri

IMPORTURILE ȚĂRILOR BALTICE

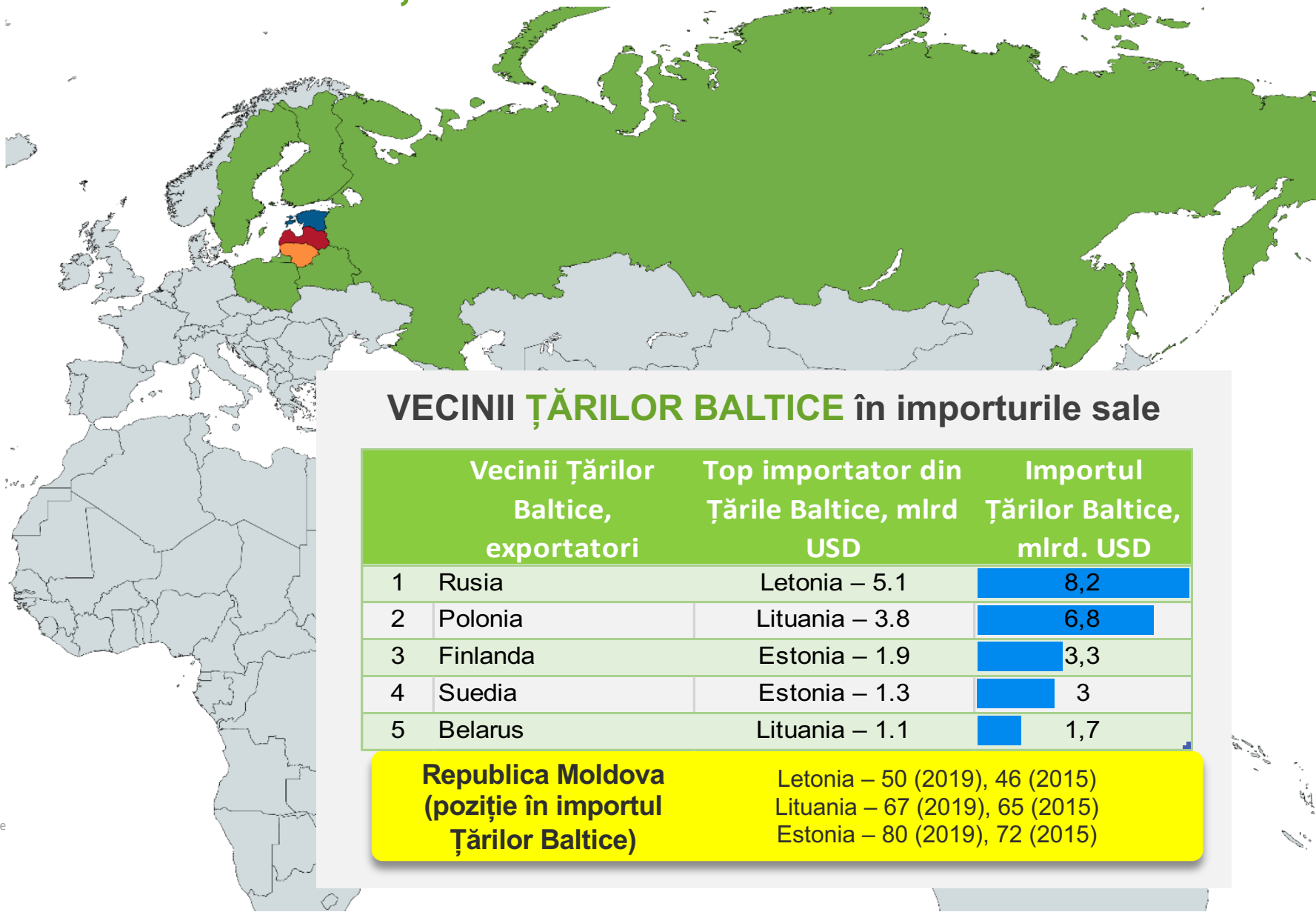
TOP 20 ȚĂRI DE
IMPORT ALE ȚĂRILOR
BALTICE, 2019

**Moldova se regăsește pe următoarele
locuri în importul Țărilor Baltice:**

- Letonia – 50
- Lituania – 67
- Estonia – 80

IMPORTURILE ȚĂRILOR BALTICE

VECINII ȚĂRILOR BALTICE în importurile sale

Vecinii Țărilor Baltice, exportatori	Top importator din Țările Baltice, mld USD	Importul Țărilor Baltice, mld. USD
1 Rusia	Letonia – 5.1	8,2
2 Polonia	Lituania – 3.8	6,8
3 Finlanda	Estonia – 1.9	3,3
4 Suedia	Estonia – 1.3	3
5 Belarus	Lituania – 1.1	1,7

**Republica Moldova
(poziție în importul
Țărilor Baltice)**

Letonia – 50 (2019), 46 (2015)
 Lituania – 67 (2019), 65 (2015)
 Estonia – 80 (2019), 72 (2015)

IMPORTURILE ȚĂRILOR BALTICE

	Țări	Valoare export, mln. USD, 2019	Creștere, %, 2019/2018
1	Lituania	8,50	-6%
2	Letonia	7,50	13%
3	Estonia	3,70	17%
4	EXPORT TOTAL Țările Baltice	19,70	4%

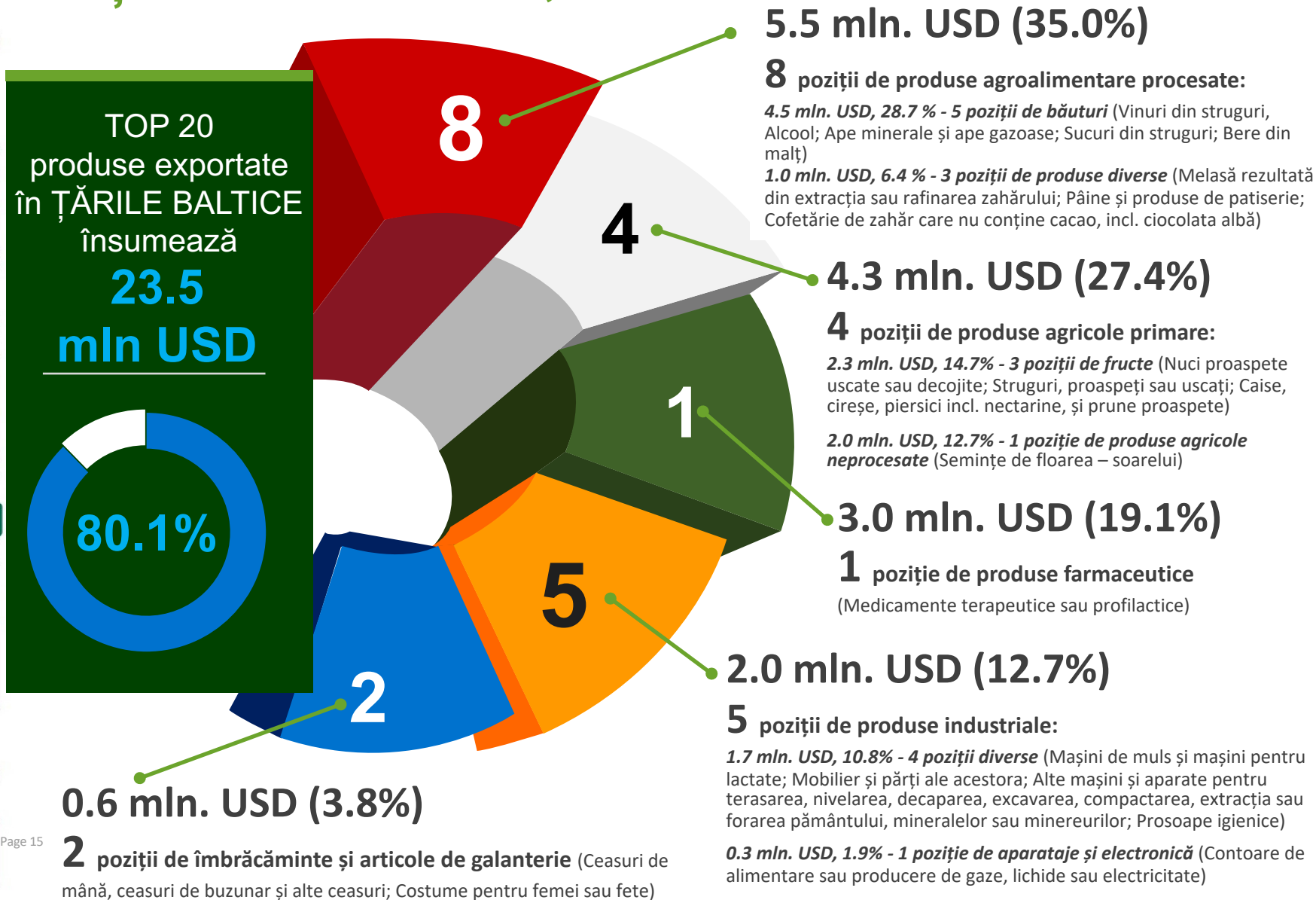

PRODUSELE MOLDOVENEȘTI ÎN ȚĂRILE BALTICE

PRODUSELE MOLDOVENEȘTI ÎN ȚĂRILE BALTICE, 2019

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

PRODUSELE MOLDOVENEȘTI ÎN ȚĂRILE BALTICE

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

8.5
mln. USD

LITUANIA

Cel mai mare importator de produse moldovenești din Țările Baltice în perioada 2018 – 2019 este **Lituania** (8.5 mln. USD)

18
%

LETONIA

În 2019 vinurile ocupă 18% din totalul produselor moldovenești exportate în **Letonia**

+17
%

ESTONIA

În perioada 2018 – 2019 exporturile moldovenești au crescut cel mai repede spre **Estonia** (+17%)

495
mii USD

LITUANIA

În 2019, pentru prima oară **Lituania** importă din Moldova mașini de muls și mașini pentru lactate (495 mii USD)

2
ori

ȚĂRILE BALTICE

Exporturile moldovenești de nuci către **Țările Baltice** au crescut de 2 ori în 2019 față de 2015

224
mii USD

LETONIA

În 2019, pentru prima oară **Letonia** importă din Moldova mașini și aparate pentru terasare, nivelare, excavare (224 mii USD).

1/5

LETONIA

Medicamentele ocupă 1/5 din totalul produselor moldovenești exportate în Letonia în 2019

350
mii USD

ESTONIA

În 2019, pentru prima oară **Estonia** importă din Moldova:

- medicamente terapeutice sau profilactice (350 mii USD);
- porumb (126 mii USD);
- haine pentru femei (6 mii USD).

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

PRODUSELE MOLDOVENEȘTI ÎN TĂRILE BALTICE

TOP 20 PRODUSE ALIMENTARE MOLDOVENEȘTI

44.7%

din exportul total
moldovenesc pe
piața ȚĂRILOR
BALTICE

PRODUSELE MOLDOVENEȘTI ALIMENTARE (TOP5) care ocupă poziții de top în importul ȚĂRILOR BALTICE:

Vinuri din struguri

(2.6 mln. USD, 0.6% cotă de piață)

Semințe de floarea – soarelui

(2.0 mln. USD, 15.4% cotă de piață)

Alcool etilic nedenaturat cu o tărie alcoolică <80%; băuturi spirtoase, lichioruri și altele

(1.0 mln. USD, 0.2% cotă de piață)

Nuci, proaspete sau uscate, decojite

(0.9 mln. USD, 1.7% cotă de piață)

Struguri, proaspeți sau uscați

(0.9 mln. USD, 1.5% cotă de piață)

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

PRODUSELE MOLDOVENEȘTI ÎN ȚĂRILE BALTICE

TOP 20 **PRODUSE NEALIMENTARE** MOLDOVENEȘTI

PRODUSELE MOLDOVENEȘTI NEALIMENTARE (TOP5) care ocupă poziții de top în importul ȚĂRILOR BALTICE:

29.8 %

din exportul total
moldovenesc pe piața
ȚĂRILOR BALTICE

Medicamente terapeutice sau profilactice

(3.0 mln. USD, 0.2% cotă de piață)

Prosoape igienice și tamponare, șervețele pentru bebeluși și articole similare

(0.8 mln. USD, 1.9% cotă de piață)

Mașini de muls și mașini pentru lactate (cu excepția echipamentelor frigorifice sau de tratare termică)

(0.5 mln. USD, 4.1% cotă de piață)

Ceasuri de mână, ceasuri de buzunar și alte ceasuri

(0.4 mln. USD, 2.7% cotă de piață)

Contoare de alimentare sau producere de gaze, lichide sau electricitate

(0.2 mln. USD, 6.3% cotă de piață)

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

PROFILUL CONSUMATORULUI DIN ȚĂRILE BALTICE

PROFILUL CONSUMATORULUI DIN ȚĂRILE BALTICE, 2019

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

6,0 mln. loc.

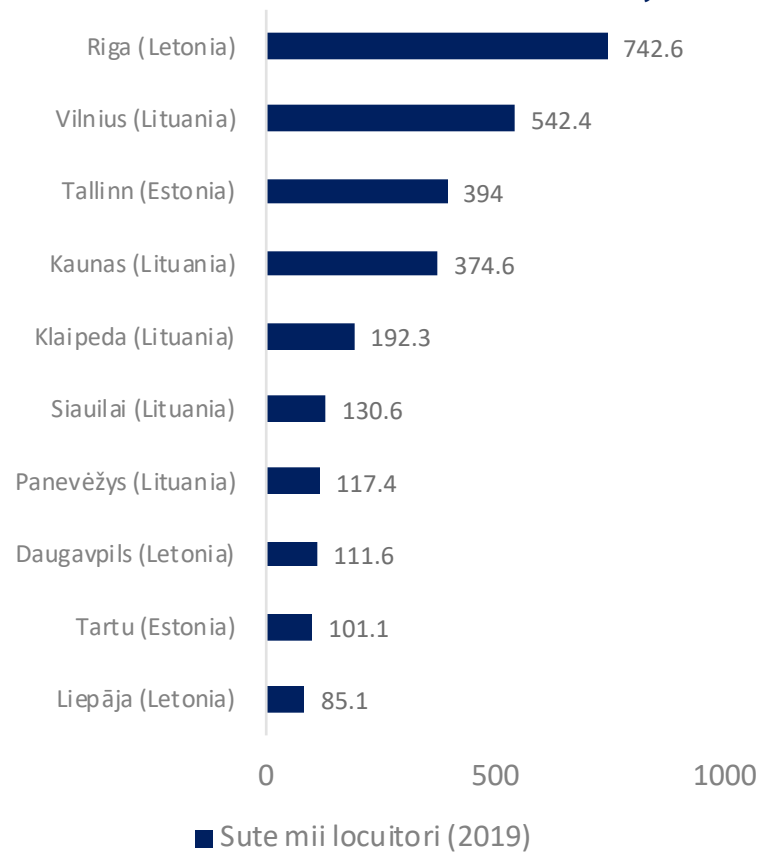
**4,1 mln
loc. Urban**

**1.9 mln loc.
Rural**

**Remitențe remise de emigranți
(mlrd USD) – 2.9 (2019)**

Top 10 cele mai mari orașe

**2,7
mln loc**

TOP 10 orașe Țările Baltice

PROFILUL CONSUMATORULUI DIN LETONIA, 2019

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

1,9 mln. loc.

1,1

mln loc

**TOTAL
TOP 5 orașe**

1,3 mln
loc. Urban

0,6 mln loc.
Rural

0-14 ani / 15,32 %

15-24 ani / 9 %

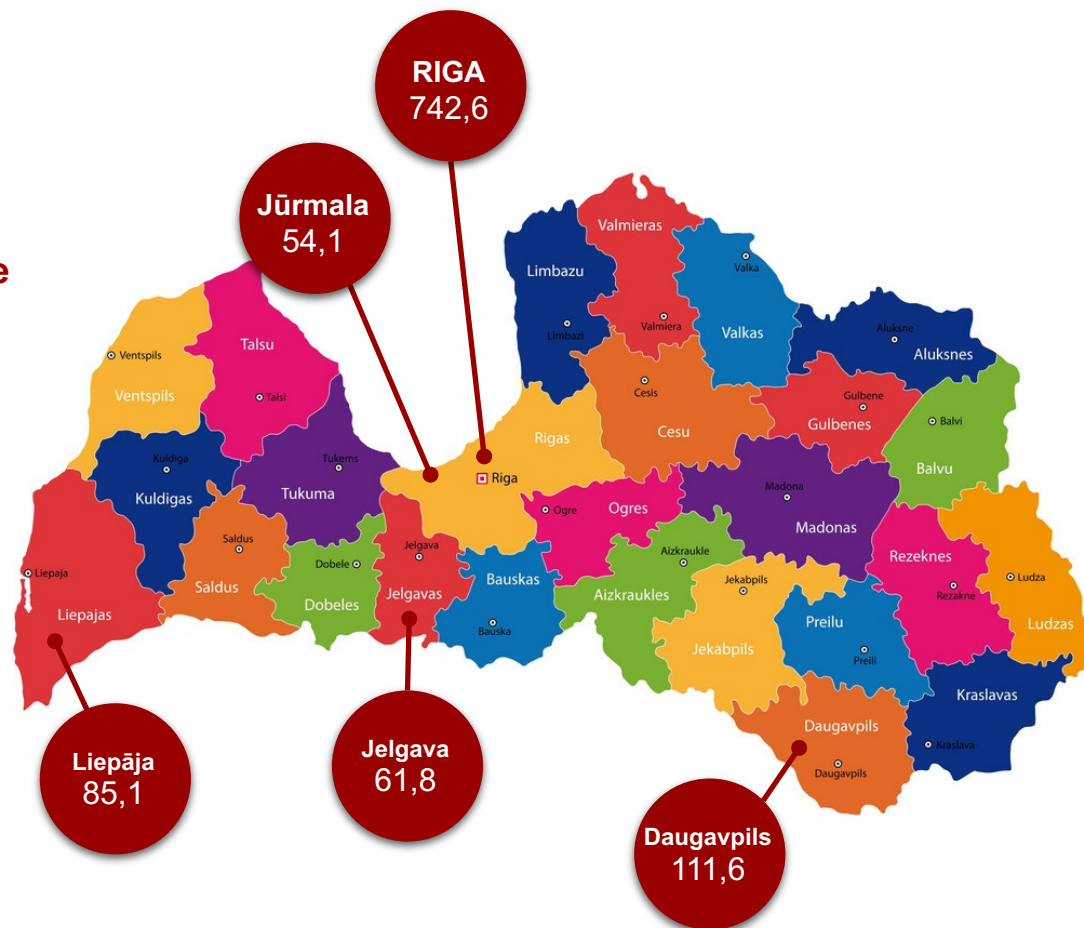
25-54 ani / 40,41%

55-64 ani / 14,77 %

>65 ani / 20,5%

Remitențe remise de emigranți
(mlrd USD) – 1.1 (2019)

844 EUR (2020)
Salariu mediu
Lunar net

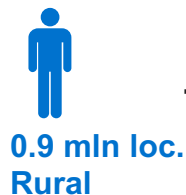

430 EUR (2020)
Salariu minim garantat

PROFILUL CONSUMATORULUI DIN LITUANIA, 2019

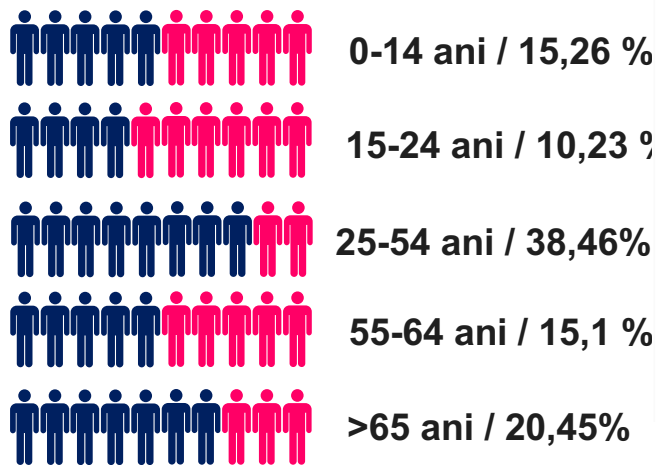
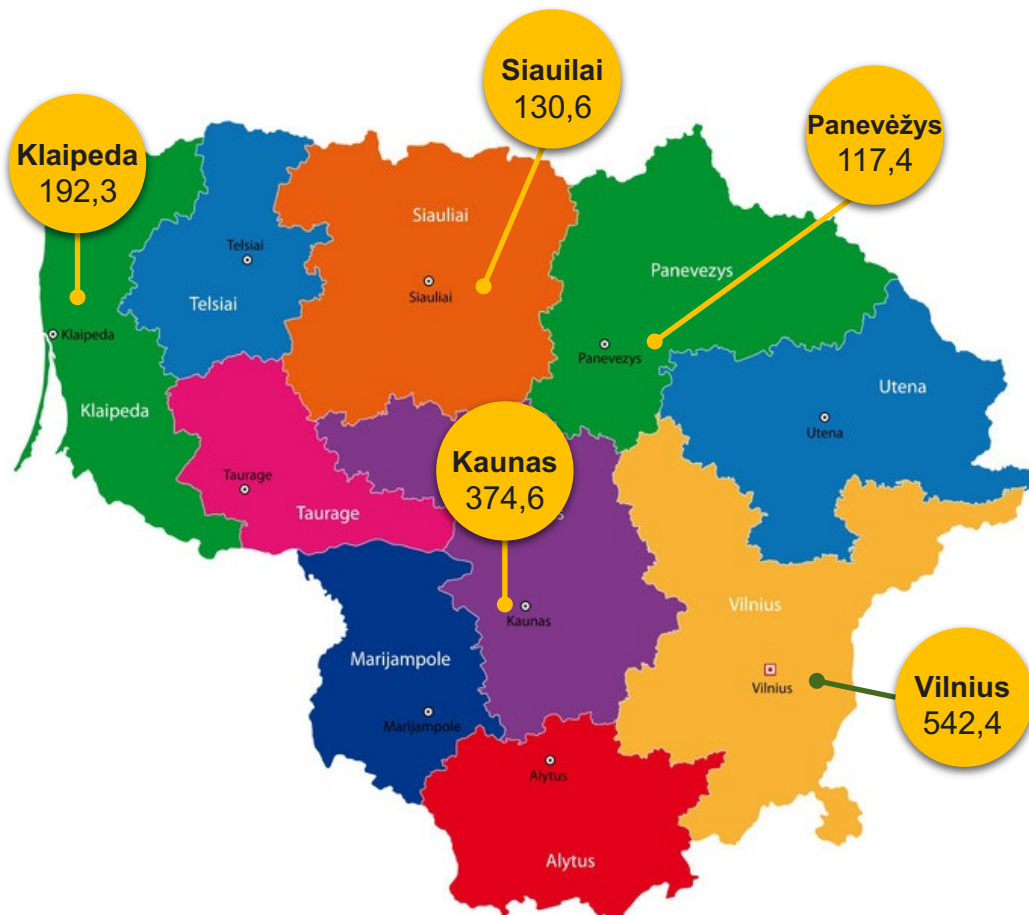

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

**1,4
mln loc**

**TOTAL
TOP 5 orașe**

**Remitențe remise de emigranți
(mlrd USD) – 1.3 (2019)**

**928 EUR (2020)
Salariu mediu
Lunar net**

**607 EUR (2020)
Salariu minim garantat**

PROFILUL CONSUMATORULUI DIN ESTONIA, 2019

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

1,3 mln. loc.

0,7

mln loc

TOTAL
TOP 10 orașe

0,9 mln
loc. Urban

0,4 mln loc.
Rural

0-14 ani / 16,22 %

15-24 ani / 8,86 %

25-54 ani / 40,34%

55-64 ani / 13,58 %

>65 ani / 21%

Remitențe remise de emigranți
(mlrd USD) – 0,5 (2019)

1214 EUR (2020)
Salariu mediu
Lunar net

584 EUR (2020)
Salariu minim garantat

PROFILUL CONSUMATORULUI DIN ȚĂRILE BALTICE

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

2022

ȚĂRILE BALTICE: Până în 2022 în Estonia și Letonia, numărul de utilizatori activi de internet va crește cu 3%, iar în Lituania cu 4%

Letonii

cel mai des comandă online: electronică, haine, jucării, mobilă, produse alimentare

Lituanienii

cel mai des comandă online: haine, bunuri personale și de uz casnic, produse alimentare

Estonienii

cel mai des comandă online: haine, echipamente sportive

Letonia

64.95% din letoni utilizează Facebook, 12.03% - Pinterest, 11.48% - Twitter, 7.27% - Instagram

43% din letonieni efectuează plăți prin intermediul cardului de credit

Estonia

52.73% din estonieni utilizează Facebook, 14.95% - Pinterest, 13.86% - Instagram, 12.29% - Twitter

48% din estonieni efectuează plăți prin intermediul aplicațiilor mobile

peste **40%** dintre estonieni comandă produse numai în magazinele locale

87% dintre estonieni consumă vin din struguri, 64% - vodcă și alte băuturi spirtoase, 44% - lichioruri și cidru, 9% - bere

Lituania

59.98% din lituanieni utilizează Facebook, Pinterest – 17.17%, Twitter – 8.56%, Instagram – 7.87%

51% din lituanieni efectuează plăți prin intermediul aplicațiilor mobile

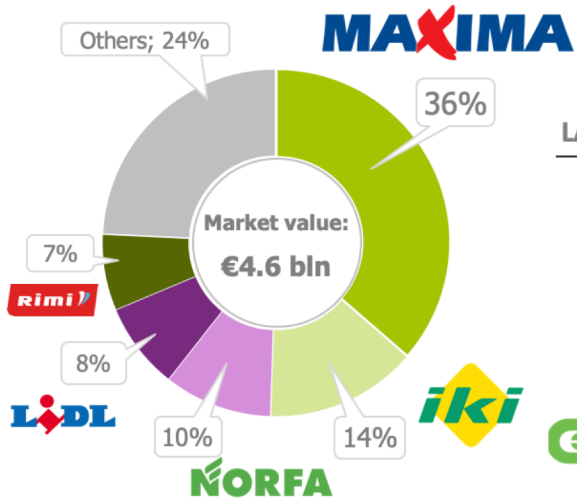

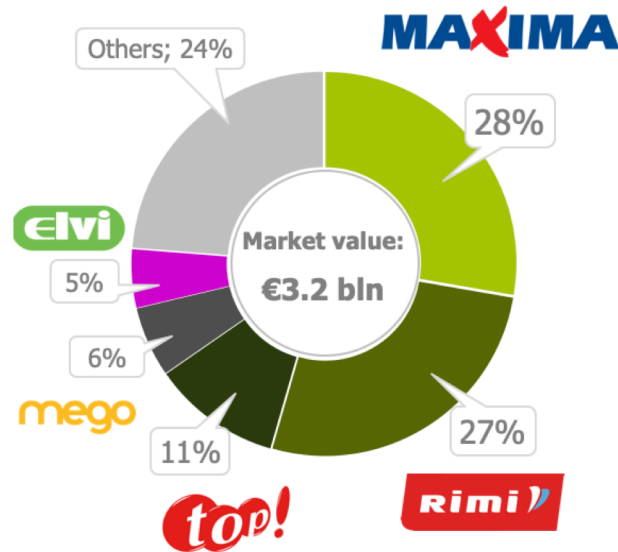
Canalele de vânzare în ȚĂRILE BALTICE

TOP RETAILERI ÎN ȚĂRILE BALTICE

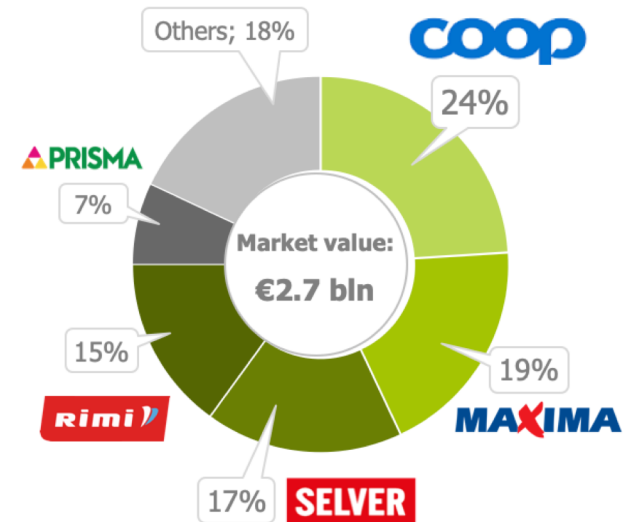
LITHUANIA

LATVIA

ESTONIA

Distribuitori: Lituania

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

No.	Company	Profile	Website	Turnover, thsd. EUR	Number of employees
1.	Sanitex	Food and non-food goods	www.sanitex.eu	454 959	1 039
2.	Rivona	Food and non-food goods	www.rivona.lt	388 267	953
3.	Viciunai Ir Ko	Food goods and beverages	www.vici.lt	114 044	175
4.	Eugesta	Food goods and beverages	www.eugesta.lt	89 937	469
5.	Rokiskio Pienas	Dairy products	www.rokiskio.com	77 011	105
6.	Augma	Fruit and vegetables	www.augma.lt	74 253	166
7.	Nestle Baltics	Food goods and beverages	www.nestle.lt	53 919	57
8.	Sakalas	Food and non-food goods	www.sakalas.eu	37 980	196
9.	Osama	Non-alcoholic beverages	www.osama.lt	34 983	136
10.	Arimex	Food goods (nuts and dried fruit)	www.arimex.lt	34 723	88
11.	Baltic Fresh Fruit	Fruit and vegetables	www.bff.lt	30 709	63
12.	Alvas Ir Ko	Food goods	www.alvas.lt	26 576	37
13.	Pontem	Food and non-food goods	www.pontem.lt	24 713	873
14.	Litbana	Fruit and vegetables	www.litbana.lt	23 263	137
15.	Bidvest Lietuva	Frozen food products	www.nowaco.lt	18 049	85

Distribuitori: Latvia

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

No.	Company	Profile	Website	Turnover, thsd. EUR	Number of employees
1.	Sanitex	Food and non-food goods	www.sanitex.lv	249 064	306
2.	Eugesta un Partneri	Food and non-food goods	www.eugesta.lv	58 150	269
3.	Reaton	Food and non-food goods	www.reaton.lv	38 684	457
4.	Salas Zivis	Frozen fish	www.salas-zivis.com	34 034	196
5.	ELBI	Fruit and vegetables	www.elbi.lv	24 392	76
6.	Gemoss	Food and non-food goods	www.gemoss.lv	22 383	148
7.	Augma	Fruit and vegetables	www.augma.lt	19 442	13
8.	Siera Nams	Dairy products	www.sieranams.lv	15 344	69
9.	Jungent Latvia	Food and non-food goods	www.jungent.lv	15 390	51
10.	Baltic XL	Alcoholic beverages	www.balticxl.lv	13 369	29
11.	Premia FFL	Chilled and frozen goods	www.premia.lv	13 664	120
12.	Lerversa	Food and beverages	www.leversa.lv	10 955	60
13.	Gate MS	Frozen, fresh and canned fish	www.gatems.com	10 577	13
14.	Osama Distributors	Food and non-food goods	www.osama.lt	11 164	61
15.	Leipurina	Food and non-food goods	www.leipurin.com	9 322	23

Distribuitori : Estonia

No.	Company	Profile	Website	Turnover, thsd. EUR	Number of employees
1.	Sanitex Estonia	Food and non-food goods	www.sanitexestonia.ee	92 821	114
2.	Eugesta Eesti	Food and non-food goods	www.eugesta.lt/ee	80 269	88
3.	Kaupmees & Ko	Food and non-food goods	www.kaupmees.ee	69 270	232
4.	Karlskroona	Fruit and vegetables	www.karlskroona.ee	35 369	n/a
5.	Karia	Meat products	www.karia.ee	33 431	n/a
6.	Estover	Dairy products	www.trigendi.ee	31 991	3
7.	Sales-Staer	Food and non-food goods	www.salestar.ee	30 042	45
8.	Svensky Kaubanduse	Food and non-food goods	www.svensky.ee	25 050	68
9.	Bambona	Fruit and vegetables	www.bambona.ee	23 086	85
10.	Abestock	Food and non-food goods	www.abestock.ee	19 723	49
11.	Pinus	Food and non-food goods	www.pinus.ee	16 435	52
12.	Viljade Maailm	Fruit and vegetables	www.viljademaailm.ee	14 596	70
13.	Omul-Fot	Frozen fish	www.omulfot.ee	11 171	8
14.	Vegelog	Fruit and vegetables	www.vegelog.ee	11 045	7
15.	Maaf Food	Meat products	www.maagfood.ee	10 360	4 33

ȚĂRILE BALTICE ca parteneri de afaceri

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

ȚĂRILE BALTICE CA PARTENERI DE AFACERI

Punctualitatea

este importantă pentru partenerii baltici, similar ca și în cazul partenerilor din țările nordice. Sunați dacă întârziați cu mai mult de 5 minute!

Titlurile sunt foarte importante

și denotă astfel respect.

Partenerii din Țările Baltice

preferă o strângere de mână fermă, cu contact vizual direct.

Ca și în țările nordice, în Țările Baltice

se îmbracă conservator la întâlnirile de afaceri.

USAID
DIN PARTEA POPORULUI
AMERICAN

ȚĂRILE BALTICE CA PARTENERI DE AFACERI

- **Letonia** **1** Când se prezintă o persoană, este obișnuit să se menționeze numele și prenumele cu titlul onorific „kungs” pentru un bărbat și „kundze” pentru o femeie.
- 2** La o întâlnire de grup dați mâna cu toată lumea.

- **Lituania** **1** Programările sunt necesare și trebuie făcute cu 2-3 săptămâni în avans.
- 2** Expediați o listă a persoanelor care vor participa și titlurile lor, astfel încât lituanienii să poată aduna o echipă de oameni de același nivel.
- 3** Confirmați întâlnirea la sosire și din nou cu o zi înainte de întâlnire, deoarece întâlnirile sunt uneori anulate cu preaviz scurt.

- **Estonia** **1** Titlurile sunt foarte importante. „Härra” este pentru domn, „Prova” este doamna și „Preili” este domnișoară. Toate trebuie urmate cu numele de familie.
- 2** Oamenii de afaceri mai în vârstă din Estonia comunică, în general, numai în estonă sau rusă. Prin urmare, preferabil e să aveți un interpret la întâlniri.

” Acest proiect a fost realizat cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) în cadrul proiectului Agricultură Performantă în Moldova. Conținutul acestui material este responsabilitatea exclusivă a Chemonics International și nu reprezintă sub nicio formă opinia USAID sau a Guvernului Statelor Unite.”

Partener: **GATEWAY**
& PARTNERS

Vă mulțumim pentru timpul acordat!

